

VIJEĆE ZA PROVEDBU UREDBE O SV. LITURGIJI

RASPORED ČITANJA ZA FERIJE ŠTO GA JE VIJEĆE PREDLOŽILO

Vijeće predlaže Biskupskim konferencijama koje to traže a još se ne služe već postojećim rasporedom čitanja, slijedeća čitanja za ferije. Pripremljena su na XI zasjedanju »Čitanja u Misi«.

Novi raspored čitanja za ferije (izuzevši one koje u sadašnjem Misalu imaju vlastita čitanja) vodi računa o današnjem kalendaru liturgijske godine i u dijelovima koji će se vjerovatno izmijeniti kod opće obnove (npr. vrijeme sedamdesetnice, muke, kvatre i osmina Duhova). Viša načela ovog Lekcionara odobrena su na općem zasjedanju u listopadu prošle godine kao i nacrt čitanja za ferije došašća, božićno, bogojavljenjsko i uskrsno vrijeme. Ako nedostaju neki tekstovi većeg značenja u ovom rasporedu čitanja, uglavnom su zadržani da u konačnom Lekcionaru zauzmu svoje mjesto u ferijama korizme i na veće svetkovine. Evo načela po kojima je izrađen novi raspored ferijalnih čitanja: ferijalna čitanja su gotovo neovisna o čitanjima na nedjelje i blagdane. Neke perikpe mogu biti i u jednom i u drugom.

I. Došašće

1. Prvo je čitanje napola prekinuto čitanje Izaije izuzevši tekstove koji se čitaju u nedjelje došašća ili u božićno i bogojavljenjsko vrijeme. Za Evandjelje se biraju slijedeći tekstovi:

a) ili koji se skladno slažu s čitanjima iz Staroga zavjeta i pokazuju kako su se ispunila proroštva u Kristovu životu,

b) ili jer iznose život i djela sv. Ivana Krstitelja, a nisu čitana u nedjeljama došašća.

2. Na ferijama od 17—23. prosinca neprekinuto čitanje prvoga poglavlja Evandjelja s. Luke o događajima koji su se zbili neposredno prije Kristova rođenja. Tekstovi Staroga zavjeta treba da se slažu s tekstovima Evandjelja (proroštvo iz Miheje, Malakije, Knjige brojeva, Izaije, Postanka, i Druge knjige kraljeva).

II. Božićno i bogojavljenjsko vrijeme

1. Od 29. prosinca do 12. siječnja neprekinuto čitanje iz Prve Ivanove poslanice, jer nam ona trajno predočuje Utjelovljenje.

2. Za 29, 30. i 31. prosinca iz Evanđelja po Mateju čitanja o Isusovu djetinjstvu i prikazanje u hramu iz Evanđelja po Luki.

3. Na četiri ferije prije Bogojavljenja ponavlja se čitav Ivanov predgovor radi velike važnosti posljednjeg dijela ovog odlomka i čita se cijelo prvo Ivanovo poglavlje osim r. 19—21, koji su čitani u došašću.

4. U perkopama koje su predložene za ferije između Bogojavljenja i Kristova krštenja govori se o posebnim Isusovim objavama i velikim čudesima u kojima liturgijska tradicija gleda događaje u kojima se objavilo Kristovo božanstvo da »dužnm poštovanjem počastimo početke čudesna koja se Gospodin naš Isus Krist udostojao objaviti kod utjelovljenja i rođenja« (Gotski misal na Bogojavljenje).

5. Na spomendan Kristova krštenja prvo čitanje iz Poslanice Titu, 3, 4—7, prema rimskom običaju iz VII stoljeća, tako i Iz 60, 1—6 samo za Bogojavljenje a izabrana Poslanica (sada na božićnoj Zornici) spominje »bupelj preporođenja i obnove u Duhu Svetome«.

III. Uskrsno vrijeme

1. Iza Bijele nedjelje poluskraćeno čitanje iz Djela apostolskih po zapadnoj (ambrozijanskoj i španjolskoj) i istočnoj predaji, koja vrlo dobro pokazuje da cijeli život Crkve započinje s Uskrsom.

2. U prve dane se čitaju Kristove objave prema sv. Marku, Luki i Ivanu koje nisu čitane kroz uskrsnu osminu. Kasnije se prema općoj predaji čita samo iz sv. Ivana do kraja uskrsnog vremena. Evanđelje je »duhovno« i u njemu se istražuje dublje otajstvo Krista, koji je izvor spasenja. Sve do četvrtka 3. nedjelje poslije Uskrsa čitaju se dijelovi 3, 4, 5. i 10. poglavlja, jer se posebno odnose na uskrsno vrijeme. U cjelosti se čita 6. poglavlje. Od petka 3. nedjelje do petka pred Duhove čita se čitav Kristov govor s Posljednje večere.

IV. Tjedni preko godine

1. Pod nazivom »ferije preko godine« dolaze 34 tjedna, koji se danas nazivaju nedjelje po Bogojavljenju, vrijeme sedamdesetnice i po Duhovima. Tekstovi se čitaju po jedinstvenom rasporedu čitanja koji počinje s vremenom poslije Bogojavljenja do Pedesetnice i koji se kasnije nastavlja za vrijeme poslije Duhova.

2. U dvogodišnjem ciklusu prvo je čitanje iz Starog zavjeta, a u izmjeničnim ne baš kratkim ciklusima i apostolskih spisa.

Razdioba čitanja na dvije godine učinjena je tako da se svake godine obnavlja isti redoslijed čitanja povijesnih, proročkih i poučnih knjiga, bilo tzv. »velikih poslanica«, pastirskih ili katoličkih.

Svake godine posljednji tjedan je »eshatološki« pa su i čitanja tako izabrana iz Staroga ili Novoga zavjeta (Otkrivenje).

3. Za Evandjelje je stvoren jednogodišnji ciklus poluneprekinutog čitanja i to najprije sv. Marka (8 tjedana), zatim sv. Luke (16 tjedana) i napokon sv. Mateja (10 tjedana) i to nekako po bizantskom običaju.

4. Čitanja iz Starog zavjeta

Povijesni tekstovi su tako izabrani da se lako može pratiti pregled povijesti spasenja prije Utjelovljenja. Ipak su ispušteni neki čisto povijesni tekstovi, jer se takvi tekstovi teško mogu organski uklopiti u tekstove sv. Mise (npr. Knjiga sudaca). Osim toga religiozno je značenje povijesnih događaja često razjašnjeno u perikopama poučnih knjiga koje su već u upotrebi, a nalaze se kao uvod ili zaključak nekog povijesnog događaja.

5. Čitanje iz Novog zavjeta

Čitanja su iz St. zavjeta nužno izabrana jer ih ima vrlo mnogo i jer obrađuju raznu tematiku. Međutim, čitanja iz Novog zavjeta su uzeta gotovo sva. Ipak su ispuštena pitanja koja nemaju pastoralnu vrijednost u naše doba, npr. idolotitija, disciplina stare Crkve itd.

6. Evandeoske perikope su podijeljene na temelju slijedećih načela:

a) sačuvan je književni stil ili način pisanja po kome se svaki sinoptik razlikuje jedan od drugoga. Vodio se računa da se pročita gotovo cijelo Evanđelje. Što nema kod jednog evanđeliste ima kod drugoga. Tako će se svaka izreka ili događaj pročitati na liturgijskom sastanku.

b) Sačuvano je gledište svakog evanđeliste i to ne samo glavni smjer ili naročita karakteristika, nego i mnoge sitnice i »kolorit«. Na taj način bolje odskače Kristov lik.

c) Stoga se posebno u svakom evanđelju tražilo one perikope koje su vlastite pojedinom evanđelisti, iako su već među čitanjima na blagdane. Ne ponavljaju se perikope koje su već čitane na privilegiranim ferijama. Vlastite perikope su nužne da shvatimo i prikažemo teologiju pojedinih sinoptika.

d) Paralelni tekstovi sinoptika uvijek su u neprekinutom čitanju kad su u kontekstu i s različitim riječima. A to je gotovo uvijek jer se baš u tim tekstovima mogu naći vlastitosti pojedinih evanđelista. Isto vrijedi i za dvostrukosti u istom Evanđelju, gdje dva događaja (npr. umnoženje kruha) iznose dvije ideje.

e) U pojedinom se Evanđelju prikazuje čitav Kristov lik u potpunom njegovu sjaju. Ali ipak se sinoptici često uzajamno popunjuju. Davanje prvog mjesta sv. Marku nije samo kronološko pitanje, jer grčki tekst sv. Luke i Mateja vrlo dobro popunja shemu propovijedanja, koja je posebno kod Marka sačuvana u prvotnom obliku. Uz sve to druga dva sinoptika nisu kao neki dodaci sv. Marku. Npr. sv. Luku ne možemo smatrati kao dopunu sv. Marku, jer je prikazao gotovo potpuno Kristov lik, iako se iz samog sastava njegova Evanđelja može lako razabrati u usporedbi s Markovim koje su njegove osobitosti.

f) Govori kod sv. Mateja ostaju gotovo čitavi. Nije bilo lako donijeti sva čudesa sa svim sadržajima, a opet sačuvati različite momente Kristova života (npr. geografski pojmovi Genazaret, Tir i Sidon itd.).

Neka pitanja o upotrebi ovog Rasporeda čitanja

U vezi s dozvolom ferijalnih čitanja često nastaju poteškoće s obzirom na tumačenje nekih riječi koje se nalaze u dekretu dozvole.

1. Koji su to »ferijalni dani«?

S Rasporedom čitanja za ferije uvodi se u čitanjima Mise dvostruki ciklus, svečani i ferijalni. Na taj se način uvodi neprekinuto i poluprekinuto čitanje Sv. Pisma da »se biblijsko blago što šire rastvori« (Konst, 51). Ferijalni ciklus se upotrebljava u svim danima preko sedmice, bilo da je Misa dana s obrascom prošle nedjelje, bilo Misa sveca.

2. Kad se može upotrijebiti?

Vlastite lekcije moraju se uzeti u strogom smislu, tj. koje rade o samoj osobi ili otajstvu o kome se Misa služi. (Npr. na svetkovinu Obraćanja sv. Pavla, sv. Barnabe itd.).

Neke su lekcije »usvojene«, koje nisu iz Zajedničkih čitanja, a usvojene su jer bolje osvjetljaju svečev život i djelovanje. Ova se čitanja ne moraju uzeti mjesto čitanja iz ciklusa na sedmične dane, osim ako to traže pastoralni razlozi. (Npr. na sv. Franju Ksaverskog Evandjelje vrlo dobro pristaje tome blagdanu, ipak se može upotrijebiti ferijalno čitanje, osim ako to traži pastoralni razlog da se bolje istakne misijska ideja).

Kod zavjetnih Misa treba razlikovati:

U zavjetnim Misama za posebni slučaj npr. za mir, za bolesnika... zgodnije je uzeti vlastita čitanja zavjetne Mise.

A u običnim zavjetnim Misama koje su u misalu označene za svaki dan u sedmici, ili koje se češće upotrebljavaju, prikladnije je uzeti čitanje iz ferijalnog ciklusa.

U zavjetnim Misama Presv. Srca Isusova u prve petke i u Misama za mrtve uzima se tekst tih Misa, osim ako su Biskupske konferencije propisale posebni ciklus čitanja prikladan za te Mise.

3. Neki slučajevi na dane II reda?

To su dani došašća od 17—23. prosinca i tri dana u božićnoj osmini (29—31. prosinca).

Budući da se u te dane može služiti Misa prošle nedjelje, ili božićne osmine ponavljajući ista čitanja, odgovaralo bi duhu Rasporeda ferijalnih čitanja da se tekstovi mijenjaju. Zato bi trebalo uzeti tekstove iz Rasporeda čitanja.

Preveo: O. M. Anušić